

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „MOLINUKAS“

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“

l. e. p. direktoriaus

2026 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-73

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA

I. BENDROSIOS ŽINIOS APIE ĮSTAIGĄ

1. Pagrindinė įstaigos veiklos rūšis: ikimokyklinis ugdymas.
2. Įstaigos kodas: 190018554.
3. Įstaigos registracijos adresas: Keramikų g. 34, Vilnius.
4. Įstaigos buveinės adresas: Keramikų g. 34, Vilnius.
5. Įstaigos l. e. p. direktorė: Daiva Skarulskienė.

II. PAVOJAI AR RIZIKA, KURIE EGZISTUOJA ĮSTAIGOJE IR SU KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS

6. Pavojingi veiksniai – tai darbuotojo darbo aplinkoje esantys rizikos veiksniai, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų ar mirtį. Tokie veiksniai gali būti:

- 6.1. krentantys daiktai, birios medžiagos;
- 6.2. veikiantys įrenginiai, mechanizmai;
- 6.3. kritimas iš aukščio;
- 6.4. netvarkingi įrankiai, pagalbinės priemonės, įrenginio, mechanizmo virtimas;
- 6.5. elektros srovė;
- 6.6. nepakankamas apšvietimas;
- 6.7. transporto priemonė;
- 6.8. fizinė perkrova;
- 6.9. slidumas, kliuvinys.

7. Kenksmingi veiksniai – tai rizikos veiksniai darbo aplinkoje, kurie veikdami darbuotojo organizmą gali sukelti profesinę ligą ir kurių poveikis gali būti pavojingas gyvybei. Kenksmingi veiksniai gali būti:

- 7.1. nuodingi junginiai, dulkės, garai, aerozoliai;
- 7.2. aukšta, žema temperatūra;

7.3. psichinė perkrova;

7.4. fizinė perkrova;

7.5. vibracija, triukšmas.

8. Pavojai ar rizika, kurie egzistuoja konkrečioje darbo vietoje arba kurie gali kilti eksploatuojant konkretų įrenginį, išvardinti darbuotojo saugos ir sveikatos instrukcijose.

9. Saugos priemonės nuo pavojingų ir kenksmingų veiksmų poveikio:

9.1. organizacinės;

9.2. techninės.

10. Vilniaus lopšelyje-darželyje „Molinukas“ vadovaujantis darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis tvarka, asmeninės apsaugos priemonės parenkamos pagal darbuotojo atliekamo darbo aplinkos rizikas, ir nustatyta tvarka jos išduodamos.

11. Asmeninės apsaugos priemonės turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus. Darbuotojui šios priemonės išduodamos tik įvertinus jį veikiančius profesinės rizikos veiksnius ir turi būti parenkamos tokios, kad apsaugotų darbuotoją nuo profesinės rizikos veiksmų ir (ar) pavojų poveikio. Asmeninės apsaugos priemonės turi būti pritaikytos darbui, patogios naudoti, neturi sudaryti papildomų pavojų darbuotojų saugai bei sveikatai.

12. Asmeninės apsaugos priemonės išduodamos ir grąžinamos vadovaujantis įstaigoje patvirtinta asmeninių apsaugos priemonių išdavimo ir grąžinimo tvarka. Išduotos asmeninės apsaugos priemonės turi būti grąžinamos kai jos netinka naudoti dėl susidėvėjimo, pažeidimo ar pasibaigusio tinkamumo termino.

13. Darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimų darbo vietoje metu darbuotojai turi būti supažindinami su išduodamų asmeninių apsaugos priemonių paskirtimi ir naudojimo pobūdžiu, galimomis rizikomis, nuo kurių šios priemonės yra skirtos apsaugoti.

III. DARBDAVIO PAREIGOS IR TEISĖS GARANTUOJANT DARBUOTOJAMS SAUGIAS IR SVEIKAS DARBO SĄLYGAS

1. Darbdavys privalo sudaryti saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas darbuotojams visais su darbu susijusiais aspektais.

2. Darbdavys ir administracija turi tinkamai organizuoti darbuotojų darbą, laikytis darbo įstatymų, darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių bei kitų teisės aktų reikalavimų, rūpintis darbuotojų poreikiais susijusiais su darbu.

3. Įgyvendinant savo teises bei vykdant pareigas, darbdaviai ir darbuotojai privalo veikti sąžiningai, bendradarbiauti, nepiktnaudžiauti teise.

4. Darbdaviai savo teises ir pareigas darbuotojui gali įgyvendinti per savo teisėtus atstovus ar įgaliotus asmenis.

Pareigos:

5. Užtikrinti, kad darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus.

6. Organizuoti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti profesinės rizikos vertinimą, nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos būklę ir nustačius neatitiktis organizuoti reikiamų prevencijos priemonių parengimą ir įgyvendinimą.

7. Atsižvelgęs į darbuotojų saugos ir sveikatos būklę įstaigoje spręsti, kokias kolektyvines saugos priemones naudoti, organizuoti kolektyvinių apsaugos priemonių įrengimą ir, jei jos nepakankamai apsaugo darbuotojus nuo rizikos, aprūpinti darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis, organizuoti jų patikrinimus, aprūpinti saugiomis darbo priemonėmis, diegti saugius darbo ir technologijos procesus, rizikos vietose įrengti saugos ženklus bei buities, sanitarines ir asmens higienos patalpas.

8. Užtikrinti, kad darbuotojai gautų visapusišką informaciją apie darbo sąlygas įstaigoje, galimą profesinę riziką, parengtas priemones rizikai šalinti ir (ar) mažinti, paskirtus darbuotojus, atsakingus už pirmosios pagalbos suteikimą, gelbėjimo darbų organizavimą, darbuotojų evakavimą galimų avarių, stichinių nelaimių ar gaisrų atvejais ir apie gaisrų gesinimo bei evakavimo priemones.

9. Tvirtinti visą darbuotojų saugos ir sveikatos dokumentaciją, instrukcijas, pareigybių aprašymus.

10. Organizuoti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti darbuotojų instruktavimą, mokymą ir saugaus darbo žinių tikrinimą.

11. Sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos bei komiteto veiklai.

12. Užtikrinti įstatymu nustatytą darbuotojų darbo ir poilsio laiką.

13. Sudaryti sąlygas privalomiems darbuotojų sveikatos patikrinimams.

14. Perkelti darbuotoją (jo sutikimu) į kitą jo sveikatą ir kvalifikaciją atitinkantį darbą pagal sveikatos priežiūros įstaigos išvadą.

15. Užtikrinti, kad darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai, tarnyba ar darbdavio įgaliotas asmuo gautų informaciją apie darbuotojų priėmimą dirbti, reikalingą darbuotojų saugos ir sveikatos prevencinėms priemonėms tinkamai organizuoti.

16. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų bei Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka pačiam pranešti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui pranešti apie nelaimingus atsitikimus darbe.

17. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatų bei Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka organizuoti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui organizuoti nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų registravimą.

18. Kontroliuoti, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų. Įstaigoje nustatyta tvarka nušalinti nuo darbo darbuotojus, kurie nesilaiko darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.

19. Sudaryti arba pavesti darbdavio įgaliotam asmeniui sudaryti nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesinėmis ligomis, dėl kurių darbuotojas neteko darbingumo ilgiau kaip 3 darbo dienoms, sąrašus, registruoti incidentus.

20. Atlikti kitas pareigas ir įgyvendinti reikiamas priemones, sudarant darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.

21. Darbuotojas yra perkeliamas į kitą, mažiau apmokamą, darbą, jam 2 mėnesių laikotarpiu paliekamas darbo sutartyje nustatytas ir iki perkėlimo mokėtas darbo užmokestis, jeigu darbuotojo sveikata pablogėjo dėl darbo įstaigoje (negali dirbti ankstesnio darbo dėl traumos, profesinės ligos).

Teisės:

22. Leisti įsakymus ir potvarkius dėl darbuotojų saugos ir sveikatos įstaigoje ir reikalauti, kad darbuotojai dirbdami rūpintųsi savo ir kitų darbuotojų sauga bei sveikata. Vykdytų jiems privalomų įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų bei darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų, kuriuos vykdyti jie buvo darbdavio apmokyti ir (ar) instruktuoti, reikalavimus ir laikytųsi darbo bei technologinių procesų reglamentų, darbo tvarkos taisyklių, Darbo kodekso ir kitų norminių teisės aktų nustatytų darbo ir poilsio laiko normų.

23. Iš darbuotojų, pažeidusių darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, kuriuos jie privalo vykdyti, įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įstaigai.

24. Gauti iš valstybės institucijų informaciją darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

25. Gauti Valstybinės darbo inspekcijos atlikto įstaigos patikrinimo medžiagą ir su ja susipažinti.

26. Siūlyti darbuotojų atstovams nustatyti įstaigoje darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, užtikrinančius saugesnių ir sveikesnių darbo sąlygų sudarymą, negu numatyta darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose.

27. Pavesti kitiems įstaigos padalinių vadovams ir kitiems darbdavio įgaliotiems asmenims, taip pat darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai vykdyti užduotis, susijusias su darbuotojų sauga ir sveikata.

IV. DARBUOTOJO TEISĖS IR PAREIGOS ATLIEKANT DARBO SUTARTIMI SULYGTA DARBĄ

Darbuotojų pareigos:

28. Kiekvieno darbuotojo pareiga yra vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus ir darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus, bei kaip galima labiau rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata.

29. Konkrečios darbuotojų pareigos saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę nustatomos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose, pareigybių aprašymuose ir nuostatuose.

30. Darbuotojai, rūpindamiesi savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, privalo:

44.1. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;

44.2. tinkamai naudoti kolektyvines ir (ar) asmenines apsaugos priemones;

44.3. savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose, pastatuose, kitose įstaigos vietose įrengtų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų (priemonių) ar ženklų, naudoti tokius įtaisus tinkamai ir apie jų gedimus pranešti tiesioginiam vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui;

44.4. nedelsdami pranešti tiesioginiam vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui apie situaciją darbo vietose, kuri, jų manymu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai;

44.5. bendradarbiauti su darbuotojų atstovais, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojais, padalinio vadovu, darbdaviu įgyvendindami darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

44.6. pagal galimybes ir turimas žinias imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą ir/ar darbdavį atstovaujantį asmenį;

44.7. laiku informuoti tiesioginį vadovą ir/ar darbdavį atstovaujantį asmenį apie darbo metu, pakeliui į (iš) darbo gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

44.8. įstaigoje nustatyta tvarka patikrinti sveikatą;

44.9. vykdyti teisėtus darbdavį atstovaujančio asmens, padalinio vadovo bei pareigūnų, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigoje, nurodymus.

44.10. Laikytis įstaigos darbo tvarkos taisyklėse, darbo grafike nustatyto darbo ir poilsio režimo.

Darbuotojų teisės:

45. Darbuotojas turi teisę reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis, kai kolektyvinės priemonės neapsaugo nuo rizikos veiksnių poveikio.

46. Sužinoti iš darbuotojų atstovo saugai ir sveikatai, padalinio vadovo ar kito darbdavio įgalioto asmens apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir (ar) kenksmingus veiksnius.

47. Susipažinti su išankstinių ir periodinių sveikatos tikrinimų rezultatais; jei nesutinka su patikrinimo rezultatais, sveikatą patikrinti pakartotinai.

48. Patys darbuotojai turi teisę tartis su darbdaviu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą saugai ir sveikatai, darbuotojų atstovą.

49. Atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, darbuotojas yra neapmokytas saugiai dirbti, sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai tęsiamas darbas, dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus, darbo aplinka kenksminga ar pavojinga gyvybei.

50. Įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

51. Iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos kreiptis į darbuotojų atstovą, padalinio vadovą, darbdavį, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komitetą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

Atsisakymo dirbti tvarka

52. Pavojaus saugai ir sveikatai atvejais, darbuotojas turi teisę nutraukti darbą ir nedelsdamas raštu pranešti darbdaviui atsisakymo dirbti priežastis.

53. Jei darbdaviui atstovaujantis asmuo nesutinka su darbuotojo motyvais dėl darbuotojų saugos ir sveikatos neužtikrinimo, ginčai dėl darbuotojo atsisakymo dirbti nagrinėjami įstatymų nustatyta tvarka.

54. Dėl nepagrįsto atsisakymo dirbti už nedirbtą laiką darbuotojui darbo užmokestis nemokamas.

55. Už laiką, kurį darbuotojas pagrįstai atsisakė dirbti, darbuotojui mokamas vidutinis darbo užmokestis.

**V. NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ, PROFESINIŲ LIGŲ TYRIMO TVARKA.
DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI
DARBE, AVARIJAI, INCIDENTUI, KILUS GAISRUI**

56. Darbuotojas, nukentėjęs nuo nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos ar incidento, jeigu pajėgia tai padaryti, ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti tiesioginiam vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui.

57. Darbo vieta ir įrenginių būklė iki nelaimingo atsitikimo tyrimo pradžios turi išlikti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jeigu tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, gali būti daromi tik būtinausi pakeitimai, įforminami aktu.

58. Visi nelaimingi atsitikimai darbe, profesinės ligos privalo būti ištirti, tyrimo rezultatai surašyti nustatytos formos dokumentuose ir užregistruoti Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos bei Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų nustatyta tvarka.

59. Nelaimingi atsitikimai, dėl kurių darbuotojas neteko darbingumo vienai ar daugiau dienų, mirė arba dėl sužalojimų buvo perkeltas į kitą darbą, įforminami N1 (N2) formos aktu ir pažymimi apskaitos žurnale.

60. Nelaimingi atsitikimai yra skirstomi į lengvus, sunkius bei mirtinus. Pažymą apie traumos sunkumą išduoda gydymo įstaiga.

61. Darbe įvykus nelaimingam atsitikimui, apie kurį nukentėjusysis nustatyta tvarka nepranešė darbdaviui arba jo įgaliotam asmeniui arba dėl kurio nukentėjusysis neteko darbingumo ne iš karto, ištiriamas darbdaviui gavus nukentėjusiojo ar jo interesams atstovaujančio asmens prašymą raštu ne vėliau kaip 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos.

62. Įstaigoje, kurioje įregistruotas nelaimingas atsitikimas darbe, lengvų nelaimingų atsitikimų darbe aktai ir tyrimo medžiaga saugomi 45 metus, o sunkių ir mirtinų – 75 metus.

63. Darbuotojai privalo žinoti pirmosios pagalbos suteikimo būdus esant nedidelėms traumoms: susitrenkus, patempus raiščius, išnirus sąnariams, lūžus galūnių kaulams, susižeidus, kraujuojant, patekus krislui į akį arba esant cheminiam nudegimui, ištikus šilumos ar saulės smūgiui, apsinuodijus dujomis ar garais ir nukentėjus nuo elektros srovės.

64. Kilus gaisrui, įstaigos darbuotojas privalo:

64.1. nedelsiant pranešti bendruoju pagalbos telefonu 112;

64.2. gesinti gaisro židinį turimomis gaisro gesinimo priemonėmis;

64.3. esant būtinybei evakuoti žmones iš gaisro židinio, kurie nedalyvauja gaisro gesinime;

64.4. sustabdyti vykstantį technologinį procesą;

64.5. išjungti elektros prietaisus ir vėdinimo sistemą;

64.6. iš gaisro židinio evakuoti degias medžiagas ir materialines vertybes.

65. Neužkrauti asmeniniais daiktais ir darbo priemonėmis praeigų ir privažiavimų prie pastatų, gaisrinių baseinų, hidrantų ir kitų gaisro gesinimo priemonių.

66. Teritorijoje ir patalpose nekūrenti laužų, nedeginti fakelų, nerūkyti tam neskirtose vietose.

67. Nepalikti be priežiūros įjungtų į elektros tinklą įrenginių ir prietaisų. Visi elektros įrenginiai ir instaliacija turi būti tvarkingi.

68. Asmenys, pažeidę priešgaisrinės saugos taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymu nustatyta tvarka.

VI. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS ĮSTAIGOJE (SAUGOS TARNYBOS, VIDINĖ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KONTROLĖ ĮSTAIGOJE, DARBUOTOJŲ ATSTOVAI, MEDICININIS APTARNAVIMAS)

Darbuotojų saugos ir sveikatos vidinė kontrolė įstaigoje

69. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, organizuodamas darbą įstaigoje, nustato darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinę kontrolę, darbo ir poilsio režimą, darbo apmokėjimą taip, kad būtų sudarytos sąlygos, skatinančios darbuotojus laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.

70. Darbdavys imasi priemonių darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti ir organizuoja darbuotojų saugos ir sveikatos būklės vidinę kontrolę įstaigoje. Tuo tikslu darbdavį atstovaujantis asmuo ar jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo:

70.1. organizuoja rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai vertinimą;

70.2. vadovaudamasis profesinės rizikos įvertinimo rezultatais, nustato darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų laikymosi kontrolės tvarką įstaigoje;

70.3. tvirtina įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos nuostatus ir (ar) įstaigos darbuotojų saugos specialistų pareigybės aprašymus (instrukcijas).

71. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, nustatydamas vidinę darbuotojų saugos ir sveikatos būklės kontrolę įstaigoje ir numatydamas priemones darbuotojų saugai ir sveikatai gerinti, vadovaujasi šiais bendraisiais rizikos vertinimo ir darbuotojų saugos ir sveikatos užtikrinimo principais:

71.1. rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai vengimu, rizikos veiksnių ir jų poveikio mažinimu;

71.2. rizikos, kurios neįmanoma išvengti, galimo poveikio darbuotojų saugai ir sveikatai įvertinimu;

71.3. nustatytos rizikos priežasčių šalinimu;

71.4. darbuotojo galimybių atlikti pavestą darbą vertinimu (nustatant, ar darbo procesas, darbo vietos įrengimas, parinktos darbo priemonės, darbo metodai, nustatytas darbo ar gamybos tempas atitinka darbuotojo galimybes);

71.5. techninės pažangos priemonių taikymu įrengiant darbo vietas, sudarant saugią ir sveiką darbo aplinką, parenkant darbo priemones;

71.6. pavojingų darbo procesų pakeitimu nepavojingais arba ne tokiais pavojingais;

71.7. pirmenybe kolektyvinių darbuotojų saugos ir sveikatos priemonėms;

71.8. darbuotojų aprūpinimu asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

71.9. darbuotojų mokymu ir instruktavimu, jiems privalomais nurodymais laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.

72. Darbdaviui atstovaujantis asmuo, nustatydamas darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės tvarką įstaigoje, ją svarsto su darbuotojais, su darbuotojų atstovais saugai ir sveikatai, darbuotojų saugos ir

sveikatos komitetu ir jiems praneša apie įpareigojimus, duotus padalinių vadovams dėl darbuotojų saugos ir sveikatos vidinės kontrolės ir priemonių įgyvendinimo įstaigoje, padaliniuose, darbo vietose.

Įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnyba

73. Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijos:

73.1. konsultuoja darbdaviui atstovaujantį asmenį ir darbuotojus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais ir teikia darbdaviui atstovaujančiam asmeniui pasiūlymus darbuotojų saugos ir sveikatos būklei gerinti;

73.2. darbdavio nustatyta tvarka instruktuoja darbuotojus;

73.3. organizuoja darbuotojų mokymus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bei pirmosios pagalbos mokymus;

73.4. sudaro darbuotojų, kuriems privalomai turi būti tikrinama sveikata, sąrašus, analizuoja privalomųjų sveikatos patikrinimų išvadas ir rekomendacijas ir organizuoja šių rekomendacijų įgyvendinimą;

73.5. darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja, atlieka ir koordinuoja profesinės rizikos vertinimą įstaigoje, pildo Įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos būklės pasą;

73.6. rengia įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus arba organizuoja jų parengimą;

73.7. dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus darbe, incidentus, avarijas ir profesines ligas, analizuoja nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, incidentų bei avarių aplinkybes ir priežastis, registruoja įstaigoje įvykčius nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas bei incidentus, kaupia kitus duomenis, susijusius su darbuotojų sauga ir sveikata darbe;

73.8. rengia nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijos priemones ar organizuoja jų parengimą, kontroliuoja prevencinių priemonių įgyvendinimo terminų laikymąsi;

73.9. kontroliuoja darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų laikymąsi įstaigoje;

73.10. teikia informaciją darbdaviui atstovaujančiam asmeniui, darbuotojams, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komitetui apie darbuotojų saugos ir sveikatos būklę ir darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimų laikymąsi įstaigoje;

73.11. dalyvauja įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto veikloje;

73.12. organizuoja darbuotojų informavimą ir švietimą darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais;

73.13. atlieka kitas darbdavio ar darbdaviui atstovaujančio asmens pavestas funkcijas, susijusias su darbuotojų sauga ir sveikata.

74. Darbuotojų atstovas turi teisę:

74.1. siūlyti ir reikalauti, kad įstaigos padalinio vadovas, darbdavys imtųsi reikiamų priemonių darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti;

74.2. dalyvauti vertinant rizikos veiksnius ir numatant prevencines priemones;

74.3. informuoti darbdavį, jeigu įstaigos padalinio vadovas nesiima reikiamų priemonių darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti. Jeigu darbdavys nesiima priemonių rizikos veiksniams šalinti ar jiems mažinti, – pranešti Valstybinei darbo inspekcijai;

74.4. gauti informaciją visais su darbuotojų sauga ir sveikata susijusiais klausimais iš padalinio vadovo, darbdavio, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos bei komiteto.

75. Darbdaviui atstovaujantis asmuo sudaro sąlygas darbuotojų atstovui atlikti jam pavestas funkcijas, suteikia darbui reikalingą informaciją.

Medicininis aptarnavimas. Sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas

76. Darbdavio įgaliotas asmuo ar darbdavį atstovaujantis asmuo privalo organizuoti pirmosios medicininės pagalbos suteikimą darbuotojams ir, jeigu reikia, iškviesti greitąją medicinos pagalbą nelaimingų atsitikimų darbe, ūmių susirgimų darbe atvejais.

77. Darbdavį atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo privalo skubiai organizuoti darbuotojų, susirgusių darbo vietoje arba nukentėjusiųjų nuo traumų ar ūmių ligų, gabenami į sveikatos priežiūros įstaigas, kai nebūtina kviesti greitosios medicininės pagalbos arba kai dėl nenumatytų priežasčių ar aplinkybių greitoji medicinos pagalba nesuteikiama.

78. Įstaigos padaliniuose gerai matomose vietose turi būti priemonės, reikalingos pirmajai medicinos pagalbai suteikti, nuorodos (ženklai).

VII. EVAKUACIJOS KELIAI, GAISRINĖS IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS IR JŲ IŠDĖSTYMO VIETOS

Darbuotojų evakavimo keliai

79. Kiekviena įstaiga ir visi jos padaliniai privalo turėti darbuotojų evakavimo planus. Su šiais planais darbuotojai supažindinami įsidarbindami įstaigoje.

80. Darbuotojų evakavimo planai iškabinami įstaigos ir jos padalinių gerai matomose vietose. Darbdavio įgalioti asmenys, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojai, darbuotojų atstovai saugai ir sveikatai privalo būti gerai susipažinę su evakavimo planais, įstaigos avarijų prevencijos ir likvidavimo planais bei priemonėmis, kurių privaloma imtis avarijų atvejais.

81. Visi evakavimo praėjimai ir išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuotis.

82. Visos evakavimo durys turi lengvai atsidaryti evakacijos kryptimi. Draudžiama jas užkalti.

83. Darbuotojai pavojaus atveju turi teisę nutraukti darbą, išeiti iš darbo patalpos, palikti darbo vietas. Darbuotojų veiksmai pavojaus atvejais negali turėti jiems nepalankių pasekmių. Dėl darbuotojų veiksmų pavojaus atveju negali būti skiriamos administracinės nuobaudos, taikoma materialinė ar kitokia atsakomybė, jeigu jie siekė save ar kitus darbuotojus apsaugoti nuo pavojaus.

84. Visi pastatai ir patalpos turi būti tvarkingi gaisrinės saugos atžvilgiu.

85. Kilus gaisrui, draudžiama naudoti lifthus ir keltuvus žmonėms evakuoti.

86. Evakuacijos keliuose turi būti veikiantis evakuacinis apšvietimas.

87. Evakuacijos keliuose draudžiama rengti sraiginius laiptus, siaurėjančias pakopas, stumdomas ir automatiškai atsiderančias duris (išskyrus tas, kurias galima atidaryti ir rankomis), vartus, sukamąsias duris bei kryžmes.

Gaisrinės priemonės

88. Objekte turi būti užrašai (ženklai), nurodantys gesintuvų laikymo vietą. Patalpoje užrašai turi būti gerai matomi, įrengti 2-2,5 m aukštyje nuo grindų.

89. Gesintuvai ir gaisrinis inventorių parenkamas atsižvelgiant į patalpų plotą, jose vykstančių technologinių procesų pavojingumą gaisrui kilti, į naudojamų ir laikomų medžiagų fizines bei chemines savybes.

90. Gesintuvus reikia saugoti nuo tiesioginių saulės spindulių poveikio, laikyti ne arčiau kaip 1 m nuo šilumos šaltinių, kabinti ne aukščiau kaip per 1,5 m nuo grindų iki gesintuvo apačios ir kad atidarytos patalpos durys netrukdytų paimti gesintuvo.

91. Patalpose gesintuvai turi būti išdėstyti tolygiai.

92. Vidaus vandentiekio gaisriniai čiaupai turi būti su žarnomis ir švirkštais, kurie laikomi spintelėse. Gaisrinės žarnos laikomos sausos, susuktos į dvigubą ritę ir prijungtos prie čiaupų ir švirkštų. Vandentiekio čiaupų spintelės turi būti tvarkingos ir nudažytos pagal standarto reikalavimus, o ant durelių – aiškiai pažymėtas raidžių indeksas „GČ“ arba grafinis ženklas, jo eilės ir priešgaisrinės apsaugos telefono numeris.

Pirmosios pagalbos priemonės

93. Pirmosios medicinos pagalbos rinkiniai turi būti darbo vietoje.

94. Pirmosios pagalbos rinkiniuose gali būti tik Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos medicininės pagalbos priemonės.

95. Darbdaviui atstovaujantis asmuo turi paskirti už pirmosios pagalbos rinkinių priežiūrą ir jų papildymą atsakingą asmenį.

96. Pirmos pagalbos rinkiniai turi būti nuolat atnaujinami ir papildomi.

97. Medicinos pagalbos priemonės pasibaigus jų galiojimo laikui, laikyti pirmosios pagalbos rinkinyje draudžiama. Tokios priemonės turi būti išimtos iš pirmos pagalbos rinkinio.

VIII. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU UŽ ĮSTAIGOS RIBŲ

98. Darbuotojas darbo metu gali išvykti už įstaigos ribų tik turėdamas tiesioginio vadovo leidimą, nurodymą ar jei jo pareigos yra susijusios su darbu už įstaigos ribų bei suteiktos pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu.

99. Komandiruotas į kitą įmonę, įstaigą ar organizaciją darbuotojas turi susipažinti ir laikytis toje įstaigoje nustatytų reikalavimų.

100. Darbuotojas turi būti mandagus, vengti konfliktinių situacijų, mokėti bendrauti.

101. Kiekvienas darbuotojas privalo laikytis visuomenei priimtinių elgesio normų bei Kelių eismo taisyklių.

102. Darbuotojams, pasiųstiems į tarnybines komandiruotes, garantuojama, kad per visą komandiruotės laiką paliekama darbo vieta (pareigos) ir darbo užmokestis. Be to, jiems mokami dienpinigiai ir kompensuojamos su komandiruoje susijusios išlaidos.

103. Šių išmokų dydį ir mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

104. Asmenų iki aštuoniolikos metų į tarnybinių komandiruočių siųsti negalima. Nėščios moterys, neseniai pagimdžiusios moterys ir krūtimi maitinančios moterys, darbuotojai, auginantys vaiką iki trejų metų, bei darbuotojai, vieni auginantys vaiką iki keturiolikos metų arba vaiką invalidą iki šešiolikos metų, gali būti siunčiami į tarnybinių komandiruočių tik jų sutikimu.

105. Užsienio valstybių piliečiams, atsiųstiems ribotą laiką dirbti į Lietuvos Respublikos teritoriją, kai nuolatinė jų darbo vieta yra kitoje valstybėje, jų darbo Lietuvoje veikiančiose įmonėse, įstaigose, organizacijose metu garantuojamos Lietuvos Respublikos įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose bei kolektyvinėse sutartyse nustatytos darbo sąlygos. Konkrečiai šių darbuotojų įdarbinimo Lietuvoje veikiančiose įmonėse tvarką, jų darbo sąlygas ir kitas garantijas nustato Vyriausybė.

106. Einant per gatvę vadovautis kelių eismo taisyklėmis.

107. Žiemos metu reikia saugotis kabančių varveklių, slidžios kelio dangos.

108. Einant keliais reikia saugotis kelių judančio transporto.

IX. KITI DARBUOTOJUI AKTUALŪS SU DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA ĮSTAIGOJE SUSIJĘ KLAUSIMAI

Nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu privalomai draudžiami:

109. Asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį taip pat dirbantys narystės pagrindais renkamos institucijose ir gaunantys atlyginimą už darbą.

110. Viešojo administravimo valstybės tarnautojai.

111. Moksleiviai jų profesinio mokymo (praktikos) metu, bei asmenys, darbo biržų siųsti persikvalifikuoti įmonėse arba dirbti viešuosius darbus.

112. Asmenys, esantys socialinės bei psichologinės reabilitacijos įstaigose.

Nelaimingi atsitikimai pripažįstami draudiminiais įvykiais, kai jie įvyko:

113. darbuotojui dirbant draudėjo jam nustatytu darbo laiku, o jeigu darbuotojui darbo laikas draudėjo nėra nustatytas, - draudėjo įstaigoje nustatytu darbo laiku, atskiru draudėjo nurodymu paskirtu dirbti laiku, taip pat dirbant tarnybinių komandiruočių laiku, t.y. vykdant darbdavio užduotį paskirties vietoje.

114. dirbant darbo sutartyje sulgytą darbą (įskaitant darbo vietos parengimą ir sutvarkymą), taip pat atliekant kitus draudėjo pavestus su jo vykdoma veikla susijusius darbus draudėjo naudai;

115. dirbant darbą, už kurį mokamas darbo užmokestis, nuo kurio mokamas arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos;

116. papildomų, specialių pertraukų ir pertraukų pavalgyti bei pailsėti metu, kai darbuotojas yra darbo vietoje, įstaigos patalpose ar jos teritorijoje;

117. pakeliui į darbą ar iš darbo:

117.1. darbuotojo darbo dienomis kelyje (įskaitant eismo įvykį darbuotojui vykstant į darbą ar iš darbo) tarp darbovietės ir gyvenamosios vietos;

117.2. ne darbovietėje esančios vietos, kurioje darbuotojui išmokamas darbo užmokestis;

117.3. vietos ne darbovietės teritorijoje, kurioje darbuotojas gali būti pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu;

117.4. kelionės į komandiruotės vietą ir grįžimo iš jos metu, taip pat komandiruotėje – kelyje iš užduoties vykdymo vietos į poilsio (nakvynės) vietą ir iš jos;

117.5. išpėjimo apie darbo sutarties nutraukimą laikotarpiu darbdavio suteiktu darbuotojui laisvu nuo darbo laiku naujo darbo paieškomis;

117.6. apdraustiesiems atliekant įstatymų nustatytas valstybines, visuomenines ar piliečio pareigas, kai už tą laiką mokamas darbo užmokestis arba atitinkama kompetencija, nuo kurios mokamos arba turi būti mokamos nelaimingų atsitikimų darbe socialinio draudimo įmokos.

Nelaimingi atsitikimai nepripažįstami draudiminiais jeigu jie įvyko:

118. Poilsio dienomis ar atostogų metu.

119. Nelaimingi atsitikimai, nesusiję su darbu, yra įvykiai, kuriuos ištyrus nustatoma, kad nukentėjusysis:

119.1. sąmoningai (tyčia) siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas;

119.2. susižalojo ar mirė darydamas nusikalstamą veiklą;

119.3. dirbo savavališkai (savo interesais) be darbdavį atstovaujančio asmens rašytinio leidimo;

119.4. nukentėjo, kai prieš jį buvo panaudotas smurtas, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu.

120. Kai nukentėjusysis buvo apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių ar toksinių medžiagų ir jei tai nebuvo susiję su technologiniu procesu.

121. Kai prieš nukentėjusįjį buvo panaudotas smurtas, bet smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu.

122. Nelaimingas atsitikimas įvyko dėl bendro susirgimo, nesusijusio su darbu.

Profesinės ligos

123. Profesinė liga – ūmus ar lėtinis darbuotojo sveikatos sutrikimas, kurį sukėlė vienas ar daugiau kenksmingų ir (ar) pavojingų darbo aplinkos veiksnių, nustatyta tvarka pripažintas profesine liga.

124. Darbdavys, gavęs pranešimą apie įtariamą ūmią profesinę ligą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui pateikia informaciją, suderintą su darbuotojų atstovu (-ais) saugai ir sveikatai, apie darbuotojo darbo sąlygas: darbo dienos darbo ir poilsio režimą, atliekamus darbo procesus, kenksmingą vienkartinį arba per vieną darbo dieną darbuotoją veikusį pavojingą darbo aplinkos veiksnį (-ius), jo (jų) veikimo trukmę ir dydį, aprūpinimą kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, jų naudojimą, atliktus privalomus sveikatos tikrinimus, įstaigos, įstaigos, organizacijos arba kitos organizacinės struktūros ar darbdavio fizinio asmens (toliau – įstaiga) pasirinktos formos darbo vietos, kurioje darbuotojas dirba, profesinės rizikos įvertinimo dokumentą.

125. Darbo medicinos gydytojui įtarus lėtinę profesinę ligą, darbuotojas per 10 darbo dienų pateikia Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui laisvos formos visos darbinės veiklos aprašymą ir turimus dokumentus apie darbo funkcijas bei darbo metu veikusius kenksmingus veiksnius. Jeigu per šį terminą informacija nepateikiama, teritorinio skyriaus vedėjas, įvertinęs nepateikimo priežastis, gali pratęsti terminą ne ilgiau kaip 20 darbo dienų, o darbuotojui per nustatytą laiką nepateikus informacijos, profesinės ligos priežasčių tyrimas nutraukiamas ir apie tai informuojamas darbo medicinos gydytojas.

126. Tiriant profesinių ligų priežastis dalyvavę asmenys, nesutikdami su profesinės ligos priežasčių tyrimo aktu, vadovaujasi apskundimo tvarka.

127. Profesinės ligos nustatomos vadovaujantis profesinių ligų sąrašu ir sveikatos apsaugos ministro patvirtintais profesinių ligų nustatymo kriterijais.

128. Darbuotojui mirus dėl įtariamos ūmios profesinės ligos, darbdavys nedelsdamas telefonu, faksu ar elektroniniu paštu praneša atitinkamos apylinkės prokuratūrai, Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui ir Fondo valdybos teritoriniam skyriui, taip pat Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui.

129. Darbo medicinos gydytojas, įvertinęs darbuotojo sveikatos būklę ir įtaręs ūmią profesinę ligą, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną, o įtaręs lėtinę profesinę ligą, – ne vėliau kaip per 3 darbo dienas užpildo ir išsiunčia paštu, faksu ar elektroniniu paštu darbdaviui, atitinkamam Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui ir Fondo valdybos teritoriniam skyriui, taip pat Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui pranešimą apie įtariamą profesinę ligą.

130. Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniame skyriuje gavus pranešimą apie įtariamą ūmią profesinę ligą, šio skyriaus inspektorius (-iai) ne vėliau kaip per 8 darbo dienas nuo šio pranešimo gavimo ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nurodytos informacijos gavimo ištiria įtariamos ūmios profesinės ligos priežastis ir parengia profesinės ligos priežasčių tyrimo aktą. Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus įsakymu tyrimas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 5 darbo dienas. Gavus pranešimą apie įtariamą lėtinę profesinę ligą, per 30 darbo dienų nuo nurodytos informacijos iš darbuotojo gavimo ištiria įtariamos profesinės ligos priežastis ir parengia profesinės ligos priežasčių tyrimo aktą. Vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius, atsižvelgdamas į tyrimo sudėtingumą ir Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriaus, tiriančio įtariamos profesinės ligos priežastis, motyvuotą prašymą, tyrimo trukmę gali pratęsti ne ilgiau kaip 20 darbo dienų.

131. Tiriant ūmių ir lėtinių profesinių ligų priežastis, dalyvauja darbdavio atstovas, darbuotojų atstovas (-ai) saugai ir sveikatai, gali dalyvauti darbuotojų atstovas, darbuotojas ar darbuotojo įgaliotas asmuo, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro ir Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovai.

132. Kiekvienai nustatytai profesinės ligos diagnozei pildoma atskira profesinės ligos kortelė.

133. Ginčytiniais atvejais, kai Centrinė darbo medicinos ekspertų komisija nustato, kad profesinių ligų diagnozių turi būti nustatyta daugiau arba kad kai kurios profesinės ligos diagnozės turi būti panaikintos, darbo medicinos gydytojas iš naujo surašytame profesinės ligos patvirtinimo akte nurodo atitinkamas diagnozes, o jų nustatymo data yra diena, nurodyta naikinamame profesinės ligos patvirtinimo akte.

134. Ištyrus profesinę ligą, darbdavys organizuoja prevencijos priemonių profesinės ligos (taip pat galinčių atsirasti tokių ar panašių profesinių ligų) priežastims pašalinti parengimą ir įgyvendinimą.

135. Profesinių ligų patvirtinimo aktai registruojami Valstybinėje darbo inspekcijoje ir Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre.

136. Profesinės ligos registruojamos Profesinių ligų valstybės registre Lietuvos Respublikos profesinių ligų valstybės registro nuostatų nustatyta tvarka ir Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre jo direktoriaus nustatyta tvarka.

137. Profesinių ligų priežasčių tyrimo aktai, profesinių ligų patvirtinimo aktai, Centrinės darbo medicinos ekspertų komisijos išvados registruojami ir profesinių ligų apskaita tvarkoma įstaigoje darbdavio nustatyta tvarka.

Sveikatos darbe reikalavimai

138. Kiekvienam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ darbuotojui, atsižvelgiant į darbo pobūdį, turi būti sudaromos sąlygos kūno švarai palaikyti, išduodami darbui pritaikyti drabužiai ir avalynė, asmeninės apsaugos priemonės.

139. Darbo vietose turi būti palaikomi darbo sąlygų parametrai, nurodyti higienos normose ir taisyklėse.

140. Negalima laikyti maisto produktų ir valgyti darbo vietose. Valgyti galima valgykloje arba tam įrengtose patalpose.

Darbdavių ir darbuotojų atsakomybė už darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktu pažeidimus

141. Darbdaviui atstovaujantis asmuo arba darbdavio įgaliotas asmuo, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

142. Darbdavys neatsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą arba darbdavio atsakomybė už tai gali būti sumažinta, jeigu ištyrus nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą nustatoma, kad tai įvyko susiklosčius neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurių darbdavys negalėjo kontroliuoti arba dėl atsitikimų, kurių padarinių nebuvo galima išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės.

143. Darbdavys neatsako už nelaimingus atsitikimus pakeliui į darbą ar iš darbo.

144. Darbdavio atsakomybė už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą gali būti sumažinta įvertinus priemones, kurių darbdavys ėmėsi sudarydamas darbo sutartį ir pareiginius nuostatus.

145. Darbuotojui, kuris pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ar įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminius dokumentus, su kuriais buvo supažindintas (instrukuotas ir (ar) apmokytas, kaip laikytis jų reikalavimų), taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

146. Darbdavį atstovaujantiems asmenims ir darbuotojams, trukdantiems Valstybinės darbo inspekcijos inspektoriams vykdyti pareigas, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka taikoma materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.
